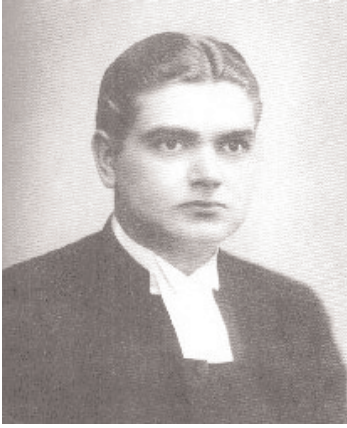

Ki volt Sztehlo Gábor?

Sztehlo Gábor (1909-1974) egy igaz ember volt, ahogyan az az egyetlen kítüntetés is nevezi ot, amit életében megkapott: az Igaz Ember emlékérem.

Sztehlo Gábor evangélikus lelkész volt - igaz hittel élte életét: a másokon való segítést.

Az egyházi szolgálat mellett a magyar ú.n. népfoiskolai mozgalom megalapítója és lelkes híve volt az 1930-40-es évtized fordulóján. Rájött arra, hogy az a 4-6 elemi osztály, amit akkor általában a parasztfiatalok végeztek, nem elegendő sem a mindennapi életben való eligazodáshoz, sem pedig a gazdálkodáshoz. Az o továbbképzésüket szolgálták az egyre gyarapodó számú Népfoiskolák.

A második világháború (1939-1945) katasztrófába sodorta az érintett országokat, többek között hazánkat is: Európa nagy része szenvedett a fasiszta Németország megszállása és terrorja alatt: a hadi cselekmények miatt emberek milliói - elobb csak katonák, később civilek is szenvedtek, nyomorogtak és pusztultak el.

Az emberiség minden háborúja öldökléssel, pusztítással ment végbe, de arra még nem volt példa, amit a fasiszta Németország tett, hogy népcsoportok: elso sorban a zsidóság, másodsorban a cigányság módszeres kiirtását szervezte volna meg. A zsidó-ellenesség (antiszemítizmus) és a cigányellenesség korábban is fellelhető volt Európában, de a második világháború alatt a németek az általuk megszállt országok hatóságaival irtóhadjáratot folytattak foként a zsidók ellen. Eloször szük városrészekben zsúfolták össze (gettók) vagy rögtön táborokba terelték oket - a csecsemektől az aggastyánokig - majd embertelen körülmények között (agyonzsúfolt marhavagonokban, étlen-szomjan) embertelen táborokba (koncentrációs lágerekbe) szállították oket. Itt kiválogatták a munkaképeseket, akiket halálra dolgoztattak, majd a munkaképtelenekkel együtt gázkamrában megölték, ezután pedig elégették oket. Ezt a zsidó- és cigánypusztítást nevezzük Holocaustnak. Mintegy 6 millió zsidót és több tízezer cigányt öltek meg ilyen módon.

Amikor 1944 tavaszán megindult a magyarországi gettósítás, Sztehlo Gábort azzal bízta meg egyháza, hogy a Református egyházzal közösen létrehozott Jó Pásztor egyesületen keresztül szervezzen mentoakciókat, elsosorban gyermekek számára. Sztehlo Gábor az ido szorításában igen rövid ido - néhány hét alatt - 32 gyermeket hozott létre lakásokban, kisebb-nagyobb családi házakban, villákban a Nemzetközi- és a Svájci Vöröskereszt anyagi támogatásával. Mindezt illegálisan, vagyis titokban, rejtőzködve kellett megcsinálnia, hogy a hatóságok rá ne jöjjenek. Ezekben az Intézetekben mintegy 1500 gyermek, s az oket ellátó kb. 500 felnőtt lett menedéket. A háború közeledtével a helyzet egyre veszélyesebbé vált, s mégis valamennyien, akik hozzá menekültek, túléltek az üldöztetés és a háború poklát.

Sok gyermekért nem volt aki értejöjjen a háború után. Sztéhlo Gábor ezeket az árvákat és ágrólszakadtakat nem engedte szélnek, hanem továbbra is otthont adott a számukra - most már nem 32 kicsi, hanem egy nagyobb gyermekotthonban. Áradó szeretetével megpróbálta pótolni a pótolhatatlant: a szülői otthon melegét. Ezt a tevékenységét 1951-ig folytathatta, ekkor intézetét államosították.

Rövid átmeneti időszak után Sztéhlo Gábor ismét segítő akciót szervez: az evangélikus egyház szeretetotthonait szervezi meg, s egyiküket vezeti is. Ezekben az otthonokban öregeket és fogyatékos gyermekeket gondoznak.

1972-ben a magyarok közül elsők között kapta meg Izrael államának azt a kitüntetését - a Jad Vasem érem, vagy magyarul az Igaz Ember emlékérem - amelyet azon nem zsidó emberek elismerésére alapítottak, akik a Holocaust idején zsidókat mentettek meg.

1991-ben az "ágról szakadt árvák" immár idős csapata és egykori munkatársai hozták létre a Sztéhlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítványt, hogy valamit visszaadjunk - másnak - abból a sok-sok jóból, törődésből, melegségből, amit egykor tőle kaptunk, s aminek életünket is köszönhetjük. Ennek a törlesztésnek kis darabkáját kapod most Te...

Sztéhlo Gábor életrajzi adatai:

1909. szeptember 25-én született Budapesten

1915-1927: elemi és középiskolák

1927- 1931: ev. teológia, Sopron

1931-1932: ösztöndíjas Finnországban

1932. május 28.: D. Raffay Sándor püspök lelkésszé szenteli

1932: káplán a budavári gyülekezetben

1933-1935: a hatvani gyülekezet lelkésze (1934-ben anyagi támogatást teremt, 1935-ben felépül és felszentelik az ev. templomot)

1935-1942: a nagytarcsai gyülekezet lelkésze

1936 március 22: a nagytarcsai missziói egyházközség lelkészévé iktatják

1936-ban megismeri, feleségül veszi Lehel Ilonát (Lehel László és Lehel Ferenc lelkészek húgát).

1937: első gyermekük, Gábor megszületik

1937: a finn lelkészek számára rendezett közös lelkészkonferencián megfogalmazódik a nagytarcsai népfőiskola gondolata

1938. okt.23: a nagytarcsai Tessedik Sámuel népfőiskola alapkoletétele

1941: második gyermekük, Ildikó megszületik

1942-1944 tavaszáig: egyházkerületi missziós lelkész

1944 márc. Raffay Sándor ev. püspök megbízásából a református Jó Pásztor Egyesülettel együtt elkezd a zsidó gyerekek szervezett mentését.

1944 október - 1950.jan 7. tartós szabadságot kap az evangélikus egyháztól, hogy minden erejét a gyermekek mentésére, otthonok kialakítására és szervezésére fordíthassa. 1944 karácsonyáig 32 otthonban szervezi meg a gyermekek elhelyezését és ellátását a svájci Vöröskereszt anyagi és erkölcsi támogatásával ismeros és felajánlott családi házakban.

1945.tavasznán a 32 otthonban árván maradt, legkülönbözőbb körű gyermekek számára a PAX gyermekotthont szervezi meg és iskolát épít a Weiss Manfréd által felajánlott magánterületen.

1950.jan 7. A PAX otthonokat államosítják.

1950.jan.7.- 1951.okt.15: segédlelkész a budavári, kelenföldi, majd a kőbányai gyülekezetben.

1951 okt.15- 1961 dec. Szeretetotthonok szervezoje az evangélikus egyházban; szervezoje és és vezetője a fogyatékos gyermekeket és és öregeket gondozó pesthidegkúti szeretetotthonnak;

1956: családja Svájcba távozik

1961 dec.: meglátogatja családját és szívinfarktust kap, orvosai tanácsára ottmarad

1962 - Hochfluh-Hasliberg kerületi papjaként vállal szolgálatot

1972: megkapja a legmagasabb izraeli kitüntetést, az Igazak Yad Vashem érmét, fát ültethet Jeruzsálemben az Igazak Ligetében

1969-1974: Interlaken der Oberhasli kerület papjaként szolgál haláláig.

1974. május 28: halála